

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Praktyka posłuszeństwa w różnych formach życia konsekrowanego

Praktyka ewangelicznego posłuszeństwa jest określona przez formę życia konsekrowanego podjętego przez daną osobę. Na przestrzeni ostatniego stulecia koncepcja życia konsekrowanego znacząco się rozszerzyła i również nabrała pewnej elastyczności. W chwili obecnej istnieją cztery kanoniczne rodzaje życia konsekrowanego, a liczba ta może się jeszcze zwiększyć, podczas gdy przed rokiem 1983 dostępny był tylko jeden.

Posłuszeństwo obejmuje wszystkie aspekty życia konsekrowanego. Sposób jego praktykowania określony jest przez wspomnianą różnorodność form tego życia. Rzeczywistość ta stanowi wyzwanie do podjęcia analizy w celu uchwycenia uniwersalnej natury świętej więzi posłuszeństwa. Powinna ona prowadzić do określenia istotnej wewnętrznej treści autentycznego praktykowania posłuszeństwa w każdej z konkretnych form. Istota posłuszeństwa jest zawsze ta sama, ale jego praktyka nie może być ujednolicona. Szczególny charakter każdego rodzaju życia konsekrowanego ma wpływ na sposób, w jaki posłuszeństwo będzie przeżywane i praktykowane.

Niniejsza praca przedstawia analizę ewangelicznego posłuszeństwa, jego istoty i różnorodności form. Przede wszystkim czyni to w odniesieniu do zapisów zawartych w prawie kościelnym, pogłębiając szczególnie refleksję nad kanonami dotyczącymi życia konsekrowanego i najnowszymi kluczowymi dokumentami Stolicy Apostolskiej. Uwzględnia przy tym pewne elementy historii Kościoła, teologii i eklezjologii.

Rozdział pierwszy przedstawia *koncepcję konsekrowanego posłuszeństwa*. Posłuszeństwo cieszy się uprzywilejowaną pozycją wśród innych cnót jako kwintesencja wyrażania miłości w stosunku do Boga Ojca i najczystsza forma miłości bliźniego. Ewangeliczna rada posłuszeństwa należy do istoty życia konsekrowanego stanowiąc zarówno największy jego dar, jak i największe wyzwanie. Rozdział ten

przedstawia też koncepcję „świętych więzi” i szczegółową analizę kanonu 601 (o świętej więzi posłuszeństwa).

Rozwój życia konsekrowanego w historii Kościoła omówiony jest w rozdziale drugim. Opisuje on początki tego stylu życia i kolejne jego formy od najwcześniejsze czasów monastycznych do końca XIX wieku. Następnie przedstawia dokładniej liczne kroki rozwojowe w tym zakresie w ciągu XX stulecia, w szczególności pogłębienie zrozumienia życia konsekrowanego na Soborze Watykańskim II i w dokumentach posoborowych, a także wkład Papieża Jana Pawła II.

W rozdziale trzecim omówione są kluczowe *szczególne aspekty życia konsekrowanego* dostarczające ogólnych ram dla sposobu, w jaki rady ewangeliczne powinny być przeżywane. W szczególności koncepcje patrimonium i autonomii określają wyjątkową tożsamość każdego instytutu. Różnice między rodzajami życia konsekrowanego są owocem Duch Świętego i powinny być zachowywane. Rozdział czwarty opisuje obecne formy życia konsekrowanego uwzględniając ich unikalne cechy oraz rodzaj i stopień różnic w praktykowaniu posłuszeństwa. Niezwykle znaczący wpływ na te różnice mają rodzaj i intensywność życia wspólnotowego oraz szczególna misja danego instytutu. Pojęcie misji obejmuje tu ukierunkowanie głównie na kontemplację, wspólny apostołat lub indywidualne świadectwo członków.

Rozdział piąty przedstawia źródła autorytetu dla konsekrowanego posłuszeństwa. Praktyka posłuszeństwa zorganizowana jest wokół precyzyjnej struktury autorytetu, zrównoważonej przez źródła wewnętrzne i zewnętrzne; osobiste, kolegialne i oparte na dokumentach, a także uwzględniające elementy instytucjonalne i charyzmatyczne. Tak rozumiany autorytet obejmuje autorytety hierarchiczne i wewnętrznych przełożonych, jak również prawo uniwersalne, partykularne oraz własne danego instytutu.

Rozdział szósty zawiera spojrzenie w kierunku nowych perspektyw. Podstawowym czynnikiem w analizie sposobu praktykowania posłuszeństwa jest różnorodność form życia konsekrowanego. Im więcej ich powstaje, tym ważniejsze staje się określenie, jak posłuszeństwo miałyby być realizowane w praktyce. Nowe formy życia konsekrowanego rozwijają się wstale w kierunku konkretnych kategorii, które prawdopodobnie w przyszłości zostaną uznane przez prawo kościelne.

Z niniejszego studium wynikają sugerowane obszary dla dalszej refleksji. Istnieje potrzeba sięgnięcia do szerszej literatury (włączając w to materiały źródłowe), gdy chodzi o powołanie do życia pustelniczego i dziewic konsekrowanych, a w niedalekiej przyszłości prawdopodobnie także (kanonicznie uznanych) wdów konsekrowanych. Towarzyszy temu pytanie o możliwość konsekracji również wdowców, a nawet nieżonatych mężczyzn. Kolejnymi interesującymi tematami do dalszego studium byłyby analiza porównawcza zakonów kontemplacyjnych i aktywnych, jak również zagadnienie stopni klauzury w instytutach zakonnych. Na szczególną uwagę zasługuje prześledzenie genezy dalszych form instytutów życia konsekrowanego w przyszłości.

Posłuszeństwo naznacza wszystkie aspekty życia: gdzie i z kim osoba będzie mieszkała, jej modlitwę, działalność apostolską, posługiwanie się środkami materialnymi oraz poziom autonomii w codziennych decyzjach. Może to również obejmować obszar studiów i rozwoju zawodowego, sposób spędzanie wolnego czasu, zagadnienia związane z sytuacją choroby, a nawet odnoszące się do śmierci, pogrzebu i testamentu. Wyniki przedstawionej analizy pokazują, że konsekrowane posłuszeństwo ma jedną wspólną naturę i podstawę prawną, jednak w praktyce przybiera konkretny kształt uwarunkowany indywidualnym charyzmatem instytutu. Życie konsekrowane nie jest bowiem abstrakcyjną teorią, ale rzeczywistością przeżywaną w niezliczonych formach konkretnych uwarunkowań.

Każda kategoria życia konsekrowanego zaspokaja określoną potrzebę w Kościele, a zarazem pozwala innym formom podejmować ich własną misję w sposób bardziej efektywny i klarowny. Prawo kościelne dostarcza uniwersalnych zasad, natomiast szczegóły są pozostawione do ustalenia przez prawo własne danego instytutu. Praktyka posłuszeństwa jednej osoby konsekrowanej może różnić się w sposób znaczący od innej, a jednak posłuszeństwo w obydwu wypadkach może być autentyczne. Nie jest to kwestia poziomów posłuszeństwa. Sposoby życia—zgodnie z wolą Boga—są różne, każdy z nich na swój sposób jest wymagający. Osoba konsekrowana powinna być wierna swojemu szczególnemu powołaniu. Każda forma życia konsekrowanego ostatecznie opiera się na posłuszeństwie i każda z nich wymaga własnego niepotwarzalnego sposobu jego praktykowania.